

דפנה קרמר
daknakre@gmail.com

מי ומו – משק קרמר במושבה יבנאל

משק קרמר הנו שותפות מיוחדת מאוד בין שלושה אחים, נועם, רמי וגלעד. הם עובדים במשק ובחוץ, ברפת ובשדה והכול מתחלק כמעט כמו בקיבוץ. הם פיתחו רפת לתפארת שמגדלת את מזונה בשדותיה ומתפתחת כל העת. בשנים האחרונות נכנסו גם לתחום החקלאות התיירותית במקום מקסים. דפנה, אשתו של גלעד, לקחה עליה את הפעלת הפרויקט ובעזרת בני המשפחה עושה שירות טוב לפרנסת השותפים וגם לשמם הטוב של הרפתנים והחקלאים

כיום אנו מתגאים ברפת משוכללת שבה קיימת שיטת חליבה רובוטית עם שני רובוטים.

לפי שיטה זו אנו מעניקים לפרות חופש בחירה מוחלט והן מחליטות מתי הן רוצות להיחלב. כמובן שאנו מעודדים את הפרות להיחלב ולכן מפנקים אותן בכל מיני צ'ופרים. חשוב להדגיש שאנחנו מקפידים להעניק לפרות סביבת חיים נינוחה ומפנקת, מתוך ידיעה שאם הפרה תחשוש היא פשוט לא תבוא להיחלב ואם היא תהנה מכל רגע היא תניב הרבה חלב...

החליבה הרובוטית, מרכז המזון שלנו והמקצועיות של רפתני משפחת קרמר, מניבים תוצאות מרשימות. הרפת המשפחתית שלנו היא אחת מהרפתות המשפחתיות הגדולות בארץ בתנובת החלב.

אנחנו מקפידים להעניק לפרות סביבת חיים נינוחה ומפנקת, מתוך ידיעה שאם הפרה תחשוש היא פשוט לא תבוא להיחלב ואם היא תהנה מכל רגע היא תניב הרבה חלב...

תהליך הקמת הרפת התיירותית

לצד ההתפתחות הטכנולוגית של המשק והקמת הרפת הרובוטית בשולי המושבה, החלו לבקר אותנו אנשים שונים ששמעו על הרובוט החולב ובאו לראותו מקרוב.

המבקרים התפעלו מהרפת וגם מן הנוף המרהיב שנשקף מסביב ומהאתר המטופח שהקמנו. יבנאל שוכנת בלבו של אזור יפהפה שבו מטיילים רבים מבקרים בכל עונות השנה. בחורף החמים באים נהגי רכבי השטח לטייל בין שבילי הבוץ והשלוליות ורוכבי האופניים מטפסים על ההרים המוריקים. באביב מתכסה הבקעה בפריחה לבנה

מה זה מי ומו – משק קרמר במושבה יבנאל?

כשמו כן הוא, משק חקלאי שבמרכזו רפת משפחתית גדולה ומרכז מזון שבו מכינים אוכל לפרות ולבעלי החיים שבמשק. במקום פועל מרכז מבקרים שבו יכולים לחוות מקרוב את תהליך ייצור החלב ואת החיים במשק חקלאי. במסגרת הפעילות מכינים אוכל לפרות, משקים עגלים קטנים בעזרת בקבוקים וגם משתתפים בסדנה להכנת גבינה ביתית משובחת מהחלב הטרי

מה מיוחד במשק שלנו?

המשק החל לפעול כבר לפני 100 שנה, עוד בימים שבהם חלבו את הפרות בידיים ורעו אותן בשדות.

מי ומו במושבה יבנאל

ספרי מבקרים: אספה אדירה - היינו, הרחלנו, אששנו, האכלנו, הרגשנו, התרגשנו, למדנו, טעמנו, ואז אכלו הרגשנו אנשים נלאים באמצע הדרך!! אין כאכס.

מרכז המבקרים של התיירות ברפת

קבוצת אורחים מגיעה לביקור מוסדר באתר

אורחים רבים מציינים את הפעילות כמיוחדת מעצם היותה חוויה פעילה התורמת מידע חשוב והתנסות משמעותית בדרך מהנה, בניגוד ל"עוד מסע שופינג במרכז המסחרי..."

איזו פעילות מצפה למבקרים במקום?

הפעילות חווייתית מאוד ומתאימה לצעירים ולמבוגרים. הביקור מתחיל בסרט קצר המתאר את הרפת והמשפחה לאורך מאה שנה ואחר כך יוצאים לעבוד בתחנות הרפת: מכינים לפרה אוכל טעים (ולא...הפרה לא אוהבת לאכול שוקולד...) מאכילים את הפרות (לא צריך לפחד...הפרה לא נושכת...), מדליקים את המזגן המיוחד של הפרות... (כן, יש דבר כזה...) רואים את הרובוט בפעולה (ואת הפרות שמחכות בדרך כלל בסבלנות לתורן... אפילו שהן ישראליות...) משקים את העגלים הקטנים בבקבוקים גדולים (הם ממש חמודים ואסור לשכוח את המצלמה כשבאים לכאן). שיאה של הפעילות היא הסדנה להכנת גבינה טעימה ושוקו מחלב טרי (מפוסטר כמובן...) זוהי ממש חוויה לטעום את הגבינה וליהנות ממנה. כמובן שאפשר לרכוש אצלנו גבינות טעימות מחלב צאן או בקר ומוצרי משק נוספים. בנוסף, יש פינת חי שבה ניתן להאכיל את החיות וללטפן.

דפנה בהדרכת גמלאים ברפת

של עצי השקד ואחר כך מרבדים אדומים של פרחי הפרג. רבים מטיילים במושבה המשמרת מבנים היסטוריים ואווירה נוסטלגית. יש חדרי אירוח רבים ואנו מקבלים בשמחה את האורחים המתעניינים בחקלאות שבבקעת יבנאל.

אנו מודעים לצורך המשמעותי בשיווק ובפרסום התיירות החקלאית. איננו מצליחים לקבל חשיפה ראויה ואנו מופתעים כל פעם, כשאנו רואים עד כמה אנשים אינם יודעים כלל על פעילויות מסוג זה הקיימות אצלנו

מרגע שעלה הרעיון לפתח את התיירות החקלאית אצלנו במשק לקחנו, אנחנו הנשים, את היוזמה. שלושת האחים שבמשפחה הבהירו כי הם אחראים לרפת ואנחנו אחראיות לתיירות.....

נעזרנו במשרד החקלאות ובמט"י, עשינו תכניות כשאנו לומדים היטב את הנושא.... כמובן, נסענו לבקר באתרי תיירות בארץ כדי ללמוד מקרוב איך אנחנו רוצים להקים את התיירות אצלנו. בסופו של תהליך לימוד וחשיבה, הגענו להחלטה באשר למהות הפעילות שאנו מציעים. בעזרת הגברים שבמשפחה הקמנו לאט את המבנה והחצר (תהליך ההקמה לקח כשלוש שנים) ותוך כדי כך, התנסינו בהדרכת קבוצות ילדים ומבוגרים בכדי לבחון את תוכן הפעילות שלנו.

התגובות המחמיאות לא אחרו להגיע... גילינו שאנשים אוהבים חוויה שמפעילה את הסקרנות והגילוי. וכשבסוף מחכה גבינה טעימה ושוקו מתוק אז ההתלהבות בשיאה. כמובן, שהילדים נפעמים מהמוע ומהטיפול בבעלי החיים, בעוד המבוגרים נהנים לראות את הטכנולוגיה "נכנסת למגפיים" בשיירות הרפתן.

כיום, לאחר שנתיים של פעילות, אנו מודעים לצורך המשמעותי בשיווק ובפרסום התיירות החקלאית. איננו מצליחים לקבל חשיפה ראויה ואנו מופתעים כל פעם, כשאנו רואים עד כמה אנשים אינם יודעים כלל על פעילויות מסוג זה הקיימות אצלנו.

החיים, הכנת הגבינה תוך עיסוק בחלב ומרכיביו ובתזונה בריאה... אפיית פיתות בטבון, ... לנהוג בטרקטורים של פעם... כל אלו מלהיבים את הילדים ואכן אנו מפעילים כיתות יסוד וגנים הבאים לפעילות ברפת שלנו, מדי שנה בשנה.

המבוגרים שבינינו מרותקים לסיפור המשפחתי של ההתיישבות בבקעת יבנאל והדבקות בחקלאות לאורך השנים, להתקדמות הטכנולוגית שעשינו והבאת תהליך ייצור החלב לקדמת התעשייה הטכנולוגית, וכמובן שכולם אוהבים ללמוד להכין גבינות בבית. לצד הסדנה המעניינת ניתן לרכוש אצלנו את הערכות להכנת גבינה ביתית. מבקרים רבים נהנים מן הגבינה הטעימה וממהרים לרכוש את הערכה. חלקם זוכרים ליידע אותי באתר האינטרנט שלנו או בטלפון, על מידת הצלחה בגבינה שהכינו ועל טיפים חשובים שמצאו בדרכם...

מקום נרחב לקיום אירועים בנוף מרהיב

פעמים רבות אומרים לי מבוגרי המשפחות המבקרות, שהם באו בשביל הילדים אך נהנו הרבה יותר... ברגעים אלו אני מלאת אושר וגאווה... ■

קהל היעד

הפעילות במשק שלנו משלבת בין תחומים רבים: המגע והטיפול בבעלי

יבנאל

לצד אתרים היסטוריים ואווירה נוסטלגית קיימים באזור מסלולי טבע מרהיבים. בחורף הירוק והחמים הג'יפים דוהרים בין שלוליות הבוץ ושדות הפרגים. באביב פריחת השקדיות הלבנה - מרהיבה, והסתיו צובע את הבקעה בגוונים אדומים ושקיעות יפהפיות. לא פעם אנו שומעים מהאורחים כי האזור הזה הוא ה"פרובנס של ישראל" או "טוסקנה של הגליל". ■

יישוב שטובל בשדות ובמטעים

בית החקלאית הראשון שנוסדה ביבנאל

המושבה יבנאל הוקמה בשנת 1901, לפני כ-110 שנה, בצדו המזרחי של הגליל התחתון.

היא נקראה תחילה בשם "ימה", על שם יישוב יהודי בשם ימא מתקופת התלמוד, ולידה נמצאת חירבת ימה, שבה נמצאו חרסים מן התקופה הכנענית הקדומה ושרידי יישוב מהתקופה הרומית. המתיישבים הראשונים הגיעו למקום בחסות פקידות הברון רוטשילד שאף בנתה את בתי המושבה מאבן בזלת שחורה. בתים אלו עדיין ניצבים איתן ומזכירים לכל עובר אורח המטייל ביבנאל, את הימים הראשונים.

יבנאל הייתה אחד ממעוזי "השומר" בימי העלייה השנייה. אנשי המושבה היו ציוניים נלהבים ופעלו בחריצות להקמת מוסדות ציבור לטובת היישוב. כאן הוקם ארגון "החקלאית" לרפואה וטרינרית, כאן החל קורס המ"מים הראשון של ההגנה וכאן הוקמה חטיבת גולני, ממש ערב הקמת המדינה.

כיום, המושבה היא מועצה מקומית המונה כ-3,500 תושבים. חלק מהם עוסקים בחקלאות ואחרים עוסקים במקצועות חופשיים. בנוסף קיימת קהילה של חסידי ברסלב.

במושבה יותר מ-100 חדרי צימרים. כמוכן, הוקמו מיזמים תיירותיים כמו רפת תיירותית, טיולי סוסים וכרכרות, ומתחם לינה באוהלים.

יבנאל בגליל התחתון צופה את הכרנת

עמנואל קרמר

עמנואל ראה בסיפוק גדול את בניו עובדים לצדו וכל העת עודד אותם לפתח את המשק החקלאי ולהכניס את הקדמה והטכנולוגיה.

שבט קרמר שלוש בני הזר השני עם האימא מהזר הראשון

בשנת 1998 נפטר עמנואל ולא זכה לראות את הכנסת הרובוט למשק. בניו, ממשיכים את דרכו ורואים בחקלאות דרך חיים ושליחות. בשנת 2003 הושלמה בניית הרפת החדשה והרובוט הראשון הוכנס למשק. שיטת החליבה הרובוטית היא פסגת הטכנולוגיה המשלבת את האדם ואת המכונה באופן מושלם. הרפתן משוחרר מהרוטינה העמוסה שברפת ומתפנה לניהול מתקדם, תוך שימוש בידע המקצועי שברשותו. אנו מקוים שהשקעה זו תמשוך גם את בנינו לבחור בחקלאות כדרך חיים.

בשנת 2010 הוכנס הרובוט השני לחצר וכיום רוב הפרות שלנו נחלבות בשיטה הרובוטית. אנו גאים במפעל שהקים אבינו עמנואל קרמר. הרפת הרובוטית ומרכז המזון פתוחים למבקרים ואנו זוכים למחמאות והתפעלות מהמבקרים הרבים שמתתפים בפעילות ובסדנאות שאנו מפעילים ברפת. ■

בני הזר השלישי שחזרו לרפת לאחר טיול ולימודים

עמנואל קרמר נולד בשנת 1920 במושבה יבנאל, בן למשפחת איכרים שעברה להתגורר במושבה עם ייסודה, בראשית המאה ה-20. ביתם הצנוע, שנבנה מאבן בזלת מקומית, כלל חדר שינה אחד, השירותים היו בחוץ וכך גם המקלחת.

בחזית הבית הפונה לרחוב הראשי נטעו עצי פרי ומאחור, בצמוד לבית, הייתה חצר ובה אורווה ורפת. עמנואל, הבן האמצעי בין חמש אחיותיו, עזר לאביו בעבודות המשק השונות. בהיותו נער צעיר נפטר אביו ועול המשפחה נפל עליו. הוא נאלץ להפסיק את לימודיו ועבד בחריצות רבה בשדה ובמשק.

בשנת 1945 התחתן עמנואל עם **דבורה קנטור**, בת המושבה בית גן הסמוכה, והזוג הצעיר התגורר במושבה יבנאל בבית שנרכש מידי הגב' **רוזה יפה**, אחותו של הרופא **ד"ר הלל יפה**. בחצר גידל עמנואל עזים ופרה, ובשדות זרע תבואה. לצד העבודה במשק הוא הוביל על משאית הדודג' הקטנה שלו ירקות ותוצרת חקלאית מהמושבה לשוק בחיפה.

פרה אלופה ברפת קרמר

עמנואל אהב את החקלאות וקיווה כי בניו ימשיכו את דרכו. כשנועם בנו הבכור חזר למשק בשנת 1968, לאחר שירותו הצבאי, הורחבה הרפת ונבנה מכון חליבה ובו שש עמדות חליבה.

המשק כלל שטחי פלחה וגם פרדס אשכוליות וכרם ענבים. לצורך כך נרכשו כלים חקלאיים משוכללים וכשרמי הבן השני השתחרר משירותו הצבאי בשנת 1973, רכש עמנואל קומביין משוכלל מתוצרת קלייסון, שכמוהו טרם נראה במושבה. בקומביין זה קצרו עמנואל ובניו את שדות הבקעה כולה.

גם הרפת הורחבה ומכון החליבה הכפיל ואף שילש את עמדות החליבה. בשנים הבאות נראה היה כי ענף הרפת מאבד את כוחו, רפתות נסגרו בזו אחר זו וגם המחלבה המרכזית במושבה נסגרה. עמנואל לא התייאש והמשיך לפתח את הרפת תוך הכנסת מכל חלב שיאפשר אגירת החלב באופן עצמאי. בינתיים, גם **גלעד** הבן הצעיר השתחרר משירות צבאי וחזר למשק ולחקלאות שבהם ראה את עתידו.